

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
на пів року	8 рублів
на місяць	1-70 рублів

Пощиною число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсільнім» 40 с. від стрічки. Поляки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Русифікація Фінляндії.

Великий, самодержавний організм Росії не міг знести в своїм лоні частини національно і культурно свобідного краю. Мала Фінляндія була від давна для Росії тою ахілевою п'ятою, яку она старала ся систематично і поступово закувати у твердий панцир російської ідеї.

Перший крок в напрямі цілковитого злучення Фінляндії з російським царством, зроблено в 1891. р., коли то наказано уживати виключно російського язика в зносинах межі фінським губернатором, а фінським секретаріатом стану в Петербурзі і сенатом Фінляндії; рівночасно з тим почали іменувати Росіян урядниками канцелярії генерал-губернатора і секретаріату. За вісім літ пізніше, в лютім 1899. р. оголошено царський маніфест, наказуючий, щоби права для Фінляндії, що доторкують справ спільних з царством, видавано в загально-державній дорозі. Дальше в червні 1900. р. наказано заведене російської мови до бюр фінляндського сенату, до головних зарядів як і губерніяльних властей в Фінляндії. За рік видано новий закон про військову службу для Фінляндії, а тим самим знесено краєву міліцію. Недовго опісля запало важне рішення, щоби всі права для Фінляндії оголошено у фінським «Дневнику прав» по російськи, однак з допущенням фінського і шведського перекладу. Вкінці послідним важним актом є недавня постановна, уповажняюча генерал-губернатора, яко провідника фінського сенату, означувати згори ті квестії, які сенат має рішати.

До тепер Фінляндія задержала була ще бодай той один привілей, що на всякі урядові посади могли бути іменовані лише виключно корінні фінляндські горожани. Тепер же оголошено царський указ, який допускає до урядових посад в краю особи, уроджені в Росії і образовані в російських університетах. Є се постановна великої далекосягlosti і ломить зовсім правно-політичну самостійність Фінляндії. Від тепер она майже у всім зрівнала ся з другими російськими провінціями, хотай ще задержує фінляндський язик в деяких адміністраційних, скарбових та судових урядах, в школі і соймі; але все те є вже лише льокальні інституції, підлягаючі управі і контролі загально-державних властей.

Але навіть треванє тих остатних ріжниць почислене на роки коли не на місяці. Рівночасно з допущенням Росіян до урядів Фінляндії, оголошено постанову, що номінації, як і звільнюванє тих урядників буде належати до загально-державних російських властей. Се важний крок в тім напрямі, щоби весь побут Фінляндії приноровити до загально-державних інтенцій і підпорядкувати їм. Надто вже заповіджено знесене митової границі межі Фінляндією і заведене митової єдности, так само, як вже перед кількома днями стала заведена комунікаційна єдність на почтах, електриці та залізницях.

Тож вже тепер російська праса витає з триумфом цілковите влучене Фінляндії у російський організм, по яким надіють ся ліпшого забезпеченя держави на північних границях балтійського моря і шведської границі.

Справа руско-українського університету в радї державній.

ПРОМОВА д-ра СТАЖИНСЬКОГО.

Висока палато!

Позволю собі зайняти увагу високої палати такж для себе і то лише на короткий час, щоби оправдати становище моїх клубових товаришів супроти наглого внесеня, про яке бесіда. Прошу прийняти запевненє, що буду говорити зовсім спокійно і об'єктивно.

Менше-більше перед роком говорив наш поважаний голова ексцеленція Яворський в подібній справі в сій високій палаті. Тоді сказав був, що з одної сторони розвій духового життя народів треба уважати головним услівем народної жизни в культурнім, національнім і матеріяльнім напрямі та що поступ у тім розвою ми радо признаємо і підпираємо его, але що з другої сторони основанє університету дасть полагати ся лише з культурного становища, зі становища науки, як також дійсної можливости зреалізованя такого підприємтя, але не в дорозі якогось наглого внесеня. Окрім сего можу покликати ся також на вискази чоловіка, якого признають славою німецької науки і нині — як і тоді — є австрійським міністром просвіти. При аналогічних нагодах ми чули з уст міністра просвіти зовсім справедливу і основну гадку, що університет взагалі не можна задекретувати законом. Університет є послідним, часто помалу дозріваючим овочем наукового розвою, який, коли дозріє, сам від себе повстане, а якого, коли не має сплості, навіть ордонансами не можна достарчити. Те саме его ексцеленція підчеркнув в аналогічнім випадку, але ще більше рішучо, кажучи, що не лише університет, але навіть один факультет не можна створити через ніч, та що навіть, коли розходить ся о доповненє по убулім професорі, се доповненє не можна витрясти з рукава. Отже коли покликають ся на заяви сих мужів стаю і вчешх, то з сего виходить само із себе наше становище в сім случаю. Коли пан внескодавєць ставить основанє руского університету як ціль на будучину, до якої належить стреміти, тоді ми-тодімо ся з ним і супроти того не маємо нічо до замічення.

Не маємо нічо замітити проти сего, що руский народ стремить до основаня свого власного університету і бажать єм оцяти в сих змаганнях, які в часі, в будучині (окалик) — беру се зовсім поважно — можуть стати можливими до зреалізованя. Але коли пан посол Романчук ставить основанє руского університету як наглядчий постулять сучасної доби в формі наглого внесеня, тоді в імені моїх товаришів клубу і політичних прихильників можу заявити ся лише против наглости — кажу проти наглости — і жалую, коли сям зроблю розчарованє пану внескодавцеві. Бо я з его виводів дізнав ся, що він уважає неправдоподібним, щоби ми могли голосувати проти наглости. Але на жаль се дійсна

правда, ми не можемо уважати сю справу наглою квестією. А чому, мої панове? З тих самих причин, які колиб істнували, промовляли б за безпоровочним основанєм руского університету. Але що їх нема, бодай після мові гадки нема, то промовляють против сейчасного основаня руского університету.

Прошу не брати мені за зле, коли вискажу пересвідченє, що руска наука нині ще не є в силі понести наукові кошти основаня і удержаня самостійного університету. А се пересвідченє опираю в одній сторони на нинішнім стані рускої наукової літератури, яка, як панове зі стороництва пана внескодавця признали самі, доперва в послідних двох до трех десятиках літ приняла замітний розвій, як з другої сторони на браку відповідних наукових сил научних.

Вправді раз, в переведеній тут дотичній розправі, один з шановних партійних товаришів пана внескодавця сягнув в далеку минувшину і він покликуював ся на ріжні академії, які перед кількома століттями були основані по тамтій стороні Дніпра. Але я позволю собі замітити до сего, що в тих академіях учено лише дуже короткий час по руски, а зараз потім по польски і по латинськи. І сей-стан, іменно подаване науки по польски і по латинськи тревав так довго, як довго Україна мала автономію. А своєю автономією она стратила не від польським панованєм, але від російською царинею Катериною II.

Але могли-б мені закинути: як і де мають розвивати ся та виявити ся наукові сили професорські, коли нема університету? Ну, на се мушу відповісти, що сю причинову конечність я представляю собі зовсім інакше, як єї нераз представляють і як нераз про неї думають. Деколи кажуть: Перше мусить бути університет, а тоді вже найдуть ся професорські сили. Формально так є; бо формально можна іменувати професорів і кожний певно дуже радо прийме се почесне покликанє. Але розходить ся не лише о формальні іменованя, лиш також о се, щоби в наслідок сих іменовань поставити університет на належну єму наукову рівніть; бо університет, який не стоїть на висоті своїх завдань, є не лише науковим, але також соціальним і товаришким нещастєм. Отже мушу мій погляд в тім згляді висказати в сей спосіб, що вперед мусить істнувати наука та що вперед мусить бути професори, а доперва тоді можна приступити до основаня університету; бо прецінь університет є найвисшим розцвітом наукового життя, який може досіивати лише на плідній і культурно добре справленій рілі і почві.

Дальше мушу замітити, що для рускої науки вже нинішній львівський університет стоїть отвором та що руска наука таки справді розвиває ся на сім університеті і то не лише на радість пана Романчука і его краян, але також на нашу радість, отже на радість всіх нас. Прецінь на львівським університеті є рускі професори, а після нинішнього устрою сего університету може прецінь кожний руский вчений габілітувати ся на тім університеті і там викладати по руски і має шансу стати професором. Отже дорога вільна, а зависить від розвою рускої науки, зависить від вас, панове, чи підуть на сю дорогу і в яким степені єї використають. А коли ходить о обсаду рускої катедри у Львові, то мусимо завсїгда довго розглядати ся, доки зможемо обсадити сю катедру, бо кладемо вагу

завсїгда на одну і сю саму обстаину, іменно домагаємо ся відповідно виобразованих науково сил. І в тім власне лежить доказ справедливости мого попереднього твердження, що задля браку відповідних професорських сил не можемо також приступати до основаня руского університету в формі наглого внесєня. (Зовсїм справедливо!). Сим я покінчив мої рїчеві і загальні виводи, а тепер мушу приступити до другої часті моєї бесїди, іменно до полеміки з вельми поважаним паном внескодавцем, яка може випадє за довго, бо шановний пан внескодавець подав мені дуже богатий материял до сего. По перше він говорив про розпорядженє з р. 1848., яке мало накинати львівському університетови руский характер. Але забув додати, що важність трєваня сего розпорядженя можна мїрити лише на місяці та що в тім розпорядженю була бесїда не лише про рускі, але і про польскі виклади та що справді розпочато польськими викладами, а не рускими. Тим самим відпадають вислїди, які шановний пан внескодавець витягнув з тої події. По друге заявив пан внескодавець, що де існує пять руских гімназий, там доконечно потреба оснєвати також і руский університет, бо не можна, щоби побірана в середних школах наука на рускій мові, була у висшій школі подавана на иншій мові. Чи се уходить, чи ні, против сего не хочу реагувати, лише мушу відповісти, що коли взагалі маємо в Галичині пять руских гімназий, існуванє сих гімназий треба завдячити можливо найбільшій конвенєнції польської більшости галицького сойму; бо після існуючого закона для середних шкіл призволенє на викладову мову, отже також на руску викладову є зависимє від рїшеня сойму. (Слухайте! слухайте! — Посол Романчук: Станиславів!)

Те, що стоїть в бюджеті про Станиславів, є зовсїм безправне. (Посол Романчук: Се є прихильність! Оклик: Се є закон!). Так є! А закон є найвисшою вказівкою для нас всїх!

Коли шановний пан внескодавець висказав ся, що при ународовленю львівського університету в р. 1871. польский науковий сьвіт був менше приготований до сего, посїдати і удержати університет, чим після єго гадки руский науковий сьвіт нині, то позволю собі також запротєстувати против сего погляду. Можу дозволити собі на се ось з сєї причини, що в році 1871. я був ще не професором, але гімназистом, отже моя особа і моє нинїшнє становище на львівськїм університеті не входить тут в рахунок і мені не може ніхто зробити заміту, що те, що я скажу, буде *progratia laus*. Отже можу сказати, що польский науковий сьвіт був тоді зовсїм добре приготований на обсаженє і удержанє університету. (Оклик). Прошу не переривати мені, я також не позволю собі перебивати пана внескодавця.

Хочу навести лише кілька імен, які в цілім нїмецькїм науковім сьвітї, як також в сїй палаті є добре звїсні. Пригадую на Зьрудловського, який яко романїст здобув перворяднє імє в цілім нїмецькїм ученім сьвітї, на Білінського, Рїтнера, Черкавського, пригадаю на генїяльного математика Жмурка, який був членом богато європейських наукових академій, пригадаю на Малецького. Думаю, що се повинно вистарчати дотичним панам (Оплєски). Коли шановний пан посол висказав ся, що польска наука при тій нагоді взагалі найшла ся в клопоті, то можу єму на се лише одно відповісти: Польска наука є спадкоємицею славної наукової минувшини, минувшини, яка вже перед кількома столїттями дожила свого золотого часу та яка відограла важну ролю в історії гуманїзму. (Оплєски). Коли поважаний пан посол не вірить мені, то прошу перєчитати сю бесїду. (Посол Романчук: Вірю, і ніколи я не перєчив сего). Дякую і прошу єго в такім случаю також прочитати бесїду, яку той сам вианачний вчений, якого я вже раз наводив, при 500-лїтнім ювілею ягайлоньского університету в Кракові виголосив перед двома роками, єсть се пан міністер просвїти др. Гартель. А потім нехай зволить шановний пан посол пригадати собі, що також вже за часів, коли латинська мова вийшла була з уживаня при академічних викладах і викладано вже по польски, ми посїдали пять фахових шкіл, по яких учено по поль-

ски. Пригадаю на Вільно в старших десятках XIX столїтя, пригадаю на ягайлоньский університет за часу вільної краківської рєпублики та пригадаю на університет в Варшаві, який аж до року 1869, коли не помиляю ся, існував як польска висша школа.

Вкінці шановний внескодавець доторкнув також питаня, чи львівський університет є польским, чи утравкїстичним, а з тим підїє рїжні претенсії свого народа, — так думаю, що свого народа бо се не були єго партійні, але єго національні претенсії — до львівського університету. Коли в тім згляді висказав ся по першій раз, ужив висказу «польский» університет. За се я був єму дуже вдячний, бо думав, що він (Посол Романчук: фактично!) прийшов до правдивого пізнаня, що сей університет не лише фактично, але також законно і легально є польским. Але потім він попав у суперечність, говорив раз про «утравкїстичний», а потім знов «про утравкїстичний», більше на руско забарвлений університет і т. д. На се скажу ось такє: Львівський університет є польский, іменно на підставі цїсарських розпоряджень, бо організація львівського університету є така, що має польский характер і сей університет ми не дамо собі забрати в жадєн спосіб. (Дуже добре!) А з другої сторони стоїть отвором дорога на тім університеті для розвою рускої науки, як я вже посьмїв був тут се ширїє пояснити.

Коли наконєць пан внескодавець згадує тут про деякі сєгорічні рїшеня академічної власти та подає нам вигляди на відклики до інстанцій против сих рїшень, євентуально відкликанє ся до судового трибуналу, то нехай дасть собі сказати, що коли ми, яко академічний сенат, видаємо якєсь рїшенє, тому, що не є ним вдоволеній, є свобідний рекурс до міністерства та що від міністерства може звернути ся до трибуналу. О що ходить тут? Ходить о те, що перед всьмома днями, перед інавгурацією появила ся депутація руских студентів у сєгорічного rector-a magnificus-a та зажадала від єго, щоби єго магнїфіценція при інавгурації говорив в рускій мові, або бодай заявив, що уважає львівський університет утравкїстичним. Розуміє ся само собою, що при теперїшнім складі рїчїй та після законного стану, так само як я тут львівський університет назвав польским, також і ректор відповів депутації, що, понеже університет є польским, анї не має в думцї надавати єму знамя утравкїстичного університету. Тож коли послам молодїжи, які явили ся, подобає ся против сего рїшеня ректора рекурсувати до міністерства, то міністерство займе ся сєю справою; на сїм кінчу. (Притакуваня і оплєски)

Замкненє рахунків краєвого фонду за р. 1901.

Приготованє краєвим відїлом замкненє рахунків краєвого фонду за р. 1901. представляє ся слїдуєчо: Видатки виносили 21,741.546 К, а понеже бюджетом ухвалєно суму 21,345.624 К, тому були висші о 395.922 К. Доходи виносили 21,920.068 К, а понеже бюджетом ухвалєно 21,333.224 К, тому були висші о 586.844 К.

З порівнаня показує ся, що вислїд дїйсний є кориснїйший від бюджету о суму 190.922 К. Коли однак в наслїдок збільшеня доходів відпала потреба затягненя призволеної соймовою ухвалою позички на покритє бюджетового недобору в квоті 1,985.681 К, тому фактичний вислїд показує ся кориснїйшим від бюджету о суму 2,181.171 К. Важнїйші рїжницї заходять у видатках, з яких були між иншими менші: видатки санїтарні о 12.019 К, на шупасництво о 6.700 К, на будівлі водні і мелїорації о 16.488 К, на уморєнє позичок о 76.757 К, на цілі рільництва і гірництва о 9.199 К, на промисл о 15.377 К, рїжні видатки о 40.360 К.

Доходи були висші; з краєвих доріг о 28.439 К, з закладів дотованих о 22.042 К, зі зворотів задатків з лїт минулих 38.049 К, зі шкїл рільничих о 18.236 К, з краєвих оплат консумційних о 620.577 К, рїжні доходи о 61.426 К; з краєвих додатків було більше о 1,772.355 К і тому відпала потреба затягнаня позички в висоті 1,985.671 К. Стан всїх краєвих фондів з кінцем року 1901. виносив: в маєтках заробкових 38,088.937 К 47 с., в маєтках

оборотових стан чинний 15,080.925 К 66 с., а понеже звїзка належитостий пасивних виносила 46,462.589 К 24 с., тому звїзка стану пасивного виносила 31,381.661 К 58 с., отже стан чинний виносив 6,707.275 К 89 с.

З кінцем р. 1900. виносив стан чинний маєтку 4,516.622 К 76 с. отже з кінцем р. 1901, показує ся прирїст маєтку о 2,190.653 К 13 с. З кінцем р. 1901 виказує замкненє рахунків краєвого фонду звїжку доходів в сумі 178.522 К, тож та сума буде перенєсєна на р. 1903. і вставлєна до бюджету на р. 1903. як I. позиция доходів.

НОВИНКИ.

— Калєндар. В середу: гр.-кат. Льонгина сотника; рим.-кат. Нарциза. — В четвер: гр.-кат. Андрєя; рим. кат. Марцєля.

— Від Адміністрації. При зміні місяця просимо наших ВПов. Передилатників відновити передплату і вирївнати залгаючі рати, бо на кредит не будемо висилати часопись. Також просимо привєдчувати нам нових передилатників.

— Поїздка до Риму. Рускі полонники в дорожї до Риму прибули щасливо в пятницю до Фіюме, а звїдтам поїхали вечером кораблем до Анкони.

— Галицький сойм — як доносили польскі часописи — збере ся при кінцї грудня на довшу сєсїю, а не, як звичайно, на триднївку. Се мало стати ся заходами краєвого маршалка гр. Андрїя Потоцького, який онодї їздив в тїй цілі до Відня.

— О. др. Хомишин, ректор дух. семинарії — як нам доносять — тяжко занедужав.

— Кандидати дяківського стану, що внесли свої поданя давнїйше о принятє до бурси при церкві св. Юра, як і ті, що бажають подати ся тепер, мають явити ся дня 11. падолиста с. р. в парохїяльній канцєлярїї.

— Важнє для катєхитів і тих, що учать релїгїї в народних школах. Третю часть «практичного провідника для катєхитів», в котрій пояснює ся наука релїгїї для 5. і 6. стєпеня зглядю для 3. і 4. клєси народних шкіл, можна набувати в книгарнях ім. Шевченка і Ставропїгїйській у Львові по цїні 2 К 40 сот. а з перєсилкою поштовою о 20 сот. більше. Першу і другу часть тої книжки можна набути рївнож в згаданих книгарнях по цїні 2 К 40 сот. а з перєсилкою поштовою о 20 сот. більше.

— З товариств. Надзвичайні загальні збори «Руского Товариства педагогїчного» відбудуть ся дня 1. лат. падолиста о 10. год в сали кл. Vб. рускої гімназїї. Дневний порядок: Вибір голови і доповненє видїлу. Звертає ся на се увагу особливо львівських членів.

Руска Бєсїда в Тернополи устроєнє дня 2. падолиста вечером з танцями в новім льюкалі (ул. св. Івана — дїм п. Танковской). Вечерок заповїдає ся дуже гарно, а то тим більше, що Бєсїда має тепер льюкаль доволі просторий і вигідний. Стрїй вечерковий. Окремїх запрошень не вислає ся Вступ від особи 2 К. Початок о год. 8½ вечером. — Комїтет.

— Концерт і вечерницї Соколів в Бродях. Дня 16. падолиста с. р. відбудє ся в Бродях в сали тов. музичного музикально-вокальний концерт заходом львівського тов. гїмн. «Сокол» при ласкавій співчастї Вп. панї Туркевичєвої, Всєч. о. Е. Купчиньского і Вп. п. О. Бережницького зі слїдуєчою програмою: 1. Людкевич: «Поклик до братів Славян», відспїває хор «Сокола» в супроводі фортепяну; 2. * * * фортепян, відграє Вп. панї Туркевичєва; 3. Вахнянин: «Молоді снї», Вальдмайстер: «Працїай», відспїває хор «Сокола»; 4. а) Сарсате: Reverie, б) Млинарський: «Berceuse slave», відграє на скрипцї п. О. Бережницький; 5. «Піснї народні», відспїває хор «Сокола»; 6. Франко: «Каменярї», деклямація, виголосить п. О. Т.; 7. Менделєєв: «Весна», відспївають пп. С. і В.; 8. Кастєнедер: «Сон цигана», відграє на цитрі Всєч. о. Е. Купчиньский; 9. Корженко-Ярославенко: «Гимн сокільский», відспїває хор «Сокола». Цїні місць: Крісло I-ряднє 2-40 К, II-ряднє 2 К, III-ряднє 1-60 К, партер 80 сот., для учеників і сєлян 40 сот. Початок точно о год. ½8 вечером.

Зараз по концертї відбудуть ся в тїй самїй сали «вечерницї з танцями». Стрїй народний або вїзитовий. Вступ лише за запрошенєм. Єслиби хто не одержав запрошеня, зволить ласкаво звернути ся до Вп. Івана Герасимовича, ц. к. адюнкта судового в Бродях.

— Сензаційна вїсть. Часопись Allg. Congresp. донєсла, що наслїдник престола архикн. Франц Фердинанд наміряє зрєчи ся своїх прав до престола на рїч свого брата архикн. Кароля Франц Йосифа. Ся вїсть — як доносить угорське кор. бюро — є неправдива і безосновна.

— Магістрат м. Львова зарядив, щоби з огляду на порядок в часї звиджуваня Личаківського

дминистра в задушні дні — публіка йшла на цвинтар лівою стороною ул. Пекарської, а повертала правою стороною улицы.

— Карна розправа проти п. Костя Танякевича відбуде ся в Золочеві перед звичайним трибуналом в п'ятницю дня 31. с. м. о 9. год. рано.

— Хліборобські страйки перед судом. Вчора відбула ся перед звич. трибуналом у Львові карна розправа проти 23 селян з Сухожич, обжалованих о публічне насильство, якого мали допустити ся в липні с. р., прогонаючи з двірського лану робітників. Обжаловані пересиділи по місяцеві в слідчій в'язниці. По переведеній розправі трибунал засудив одного з обжалованих на 6 тижнів арешту, одного на 3 тижні, 11-ох на 8 днів, 5-ох на 3 дні, а прочих увільнив від вини і кари. Засуджені застерегли собі три дні до надуми. Боронили адв. др. Кость Левицький і др. М. Шухевич.

— Судова розправа проти Стефанії Маркевичівної буде в п'ятницю дня 31. с. м. Вступ на розправу за білетами.

— Нові стокоронні банкноти випустив австрійський банк з днем 20. жовтня в курс. Є они зеленкової краски і з одної сторони мати-мать напись угорську, а з другої німецьку з додатком 8 других в Австрії уживаних мон. Знаючи з досвіду, що кождоразове випущене нових нот використовують несовісні обманці всякого рода, особливо жида, щоби ошукувати широкі маси темних людей, а передовсім сільське населення, тож наша інтелігенція повинна звертати увагу селян, щоби були обережні. Хто не міг би на нових грошах добре визнати ся, повинен поспитати когось другого, але все розумного і совісного чоловіка.

— Посидинок пос. Брайтера. Коли п. Брайтер прибув вчора на дводневний побут до Львова, появили ся в его мешканю два офіцери 15. п. гвардів, стаціонованого у Львові, і визвали его на поєдинок іменем своїх полкових товаришів. Причину визвання дала промова п. Брайтера в парламенті, якою чули ся обиджені офіцери згаданого полку. П. Брайтер попросив двох своїх знайомих на тимчасових свідків і сейчас поїхав до Відня, аби в тій справі поставити інтерпеляцію, та поінформувати ся, чи посол за піднесені справи в парламенті є обов'язаний ставати до оружної розправи.

— Цар Вільгельм II в Римі. Часопись Italie доносить, що німецький цар Вільгельм II вибере ся дня 2. марца 1903. р. до Риму у відвідини Св. Отця. В дорозі до Ватикану буде супровожати царя 50 кірасирів, яких він привезе з собою в Берліна.

— Затьма сонця буде в п'ятницю дня 31. с. м. і пічне ся рано о 7. год. 35 мін. (після львівського часу) в околицях Балтійського моря, а скінчить ся в полудневім Китаю о 11. год. 38 мін. У нас буде можна видіти затьму лише сею частини сонця між год. 7. мін. 39 а год. 9. мін. 13 рано.

— Загадка як рідко. З Києва доносять про отсю вельми загадочну подію: У фабриці скла в Богуславці був пакером якийсь Вінкентий Шуляковський, котрого аналі в цілій околиці і дуже любили. Дня 27. мая 1901 р. оженив ся він з молодою краянкою своєю, панною Щигельською. Обое жили щасливо і уродив ся їм синок. Недавно тому Вінкентий Шуляковський їздив верхом до сусіднього села; кінь сполошив ся і скинув его із сідла та волік далеко по дорозі. Тяжко покаліченого і непритомного привезено Шуляковського до найближшого двора і завізвано чотирох лікарів. Аж тепер показало ся, що лежачий перед лікарями мушкетер — то жінчина. Зараз дано знати властям, але ті й доси не вислідили тайни сеї загадки.

— Розрухи в Бригідках. Перед карним заведенням при ул. Казимирівській у Львові вистоявали вчора цілий день товпи людей, прислухуючи ся грізним крикам, що продирали ся з поза грубих в'язничих мурів. Се в'язні розпочали знова бунт, який місяць тому полагоджено в сеї спосіб, що кількох найкрякльвіших в'язнів перенесено до в'язниць в Станиславові і Висничі. Тепер знова треба буде кількох в'язнів перенести, аби зробити спокій в Бригідках. Почин до розрухів дали в суботу два в'язні, кидаючи ся на дозорця Рожияка. Сейчас спроваджено кілька компаній війська, але мимо того в'язні не умовкли, але кричать тим голосійше, аби викликати сензацію межі спокійними мешканцями Казимирівської улицы.

— Напасть. Якись чотири п'яні пакки напали вчора в ночи на вояка 30. п. п. Дмитришина, що стояв на сторожі при маґазині муніцип. ч. 5. на Янівськім, і побили его так, що вояк стратив мову. Дмитришина відвезено до військового шпитала.

— В Вижиці над Черемошом в жидівськім заїзнім домі стрілив до себе в самоубійчій намірі Гіполит Лукач з Дубовець, але лише зранив ся. Лукач поповнив якусь крадіж і утік до Вижиці та зі страху перед карою хотів відобрати собі житє.

— Дві жертви. З Борислава доносять, що вче-

ра згоріла там котлівня на „Потоці“, а в огні найшов смерть якийсь робітник, мабуть п'яний. Другий робітник-палач заснув при печі на „Волянці“ і упав до кітла наповненого окропом. Нещасного витягнуто з води зовсім опареного, а по кількох годинах муки він сконав.

— Поліція в змові з Гумбертами. З Парижа доносять, що рада міністрів постановила усунути з уряду шефа агентів поліційних Кошфера, котрий не лиш не сповнив свого обов'язку, але ще й поміг втечі звісним мантиям Гумбертам, що то витуманили від людей понад 40 мільонів. Говорять загально, що Гумберти ввечерю дня 7. мая виїхали з Парижа з двірця північної залізниці і на другий день були в Бордо, де побули два чи три дні і поробили там всілякі орудки, щоби приготувати ся в дорогу до полудневсі Америки. Відтак поїхали до Лісбони і там всіли на корабель. Француска праса каже, що Кошфер не повідомив дирекцію порти в Бордо о втечі Гумбертів та розіслав властям поліційним в краю і за границею неподібні фотографії.

— Осторожно з оружжєм. Учень VI кл. гімназійальної у Вінер-Найштадт, Отто Кренцель, приніс був зі собою до школи пістолет системи Фльоберта, бавив ся ним, показував ученикам і жартуючи приложив собі его до чола та сканав, що застрелить ся. Нещасливий не знав, що пістолет понований і може легко вистрілити. І дійсно так стало ся; пістолет вистрілив і хлопець агинув на місці.

— Утік з судової салі Оноді приключила ся в черновецькім карнім суді незвичайна подія. Судия Сервішер прикликав одного арештанта для доповняння слідчих візнань. Підчас протоколу закликали судию до телефону. Коли він віддавав ся до другої комнати, а писар заглиблений між паперами писав, скористав із сего арештанти, скочив через вікно зі значної висоти і втік. Але віднайнуть его скоро, бо сей арештанти горбатий і легко впаде в очи.

— Граф, доктор і редактор в одній особі — фальшивником карт залізничних. Оноді арештовано на стації в Гатван при залізниці, що їде з Ліпто-Сент-Мільшош до Будапешту, графа д-ра Матушку, редактора газети „Ліпто“, за фальшоване карт залізничних. Матушка їхав поспішним поїздом по Будапешту. Коли ревізор на стації Гатван оглядав карту, побачив, що она не має звичайної краски. Завізваний до легітимації, не хотів Матушка того зробити, а тоді ревізор віддав его жандармам. На телеграфічне повідомлене відповіла прокуратурия державна, щоби Матушку арештувати. Зараз слідуочий поїзд привіз фальшивника назад до Ліпто-Сент-Мільшош. Тут зараз переслухано его і він признав ся, що при помочи друкарні в Кошичах фальшував карти залізниці. При ревізії в его помешканю найдено кількох фальшивих печаток і штампілій, між тим одну з підписом президента угорських заліниць державних Людвика. Родина Матушки постарала ся о то, що фальшивника випущено за кавцією на волю, а він зараз шез без сліду. Прокуратурия державна розписала за втікачем гончі листи.

— Вибух ацетиленового газу. Від довшого часу захвальноють деякі промисловці уживати до освітлювання не нафти ані не святаючого газу, але т. зв. карбіду або сполучення вапна з вуглем при помочи електричної сили. Показало ся однак, що ацетилен має страшну силу вибухову і є диятого дуже небезпечним. Ось новий примір такого вибуху: В Оршові на Угорщині заводжено в тамошнім касині освітлене ацетиленове. Підчас інсталяції настав так страшний вибух, що більша часть касина розвалила ся зовсім і засинала 4 людей, межі тими старшого кельнера і властвителя дому. Лиш одного з присипаних видобуто зараз і то в такім стані, що не було надії удержати его при житю. Пізнійше видобуто прочі три трупи. З членів касина підчас інсталяції не було нікого.

— Сні звістунами недуг. Францускі лікарі Н. Вашід і Г. Пієрон на основі довголітних досвідів доказують в одній з французских часописів, що сні заповідують недуги. В протягу дня вишні вражіння відвертають увагу чоловіка від ріжних дрібних недуг, мозок займає ся тим, що дїє ся докруг тіла. В сні відносини змінюють ся: внутрішні вражіння органічні беруть верх над духом, думка є скуплена і тому нераз трапляє ся, що в сні рїшає ся питання, яких на яві не порішило би ся. Є три роди снів: перші свідчать про вдачу спячого, другі є звістунами, а треті ознаками недуг. Сангвінікам снять ся пісні, танці, забави, борби; меланхолікам: опирі, смерть, самота; флегматикам: білі духи, вода і т. и. Сні про купелі і студену воду заповідують поти. Веселі сні є ознакою здоровля. Сні про великі болі, о скільки їх причиною не є вишні прояви, є познакою запалена внутрішних органів. Як снять ся великі ліси, то після згаданих лікарів, се означає недугу утроби. Огонь віщує анемію. Несупокій в часі спаня є ознакою недуги серця. Сон про змучене означає гістерію. Страшні сонні мари є ознакою недуги жолудка. Коли снять ся щурі, гадина і т. п., то се є наслідком надмірного уживаня алькоголю. Дітям

п'яків снять ся часто коті, пси, льви. Коли сей сам сон повторить ся з черги через кілька ночий, то є певним доказом якоїсь недуги.

— Конкурси. Краєвий виділ оголосив до півторасотки конкурсів на стипендії для шкільної молодіжи.

— Лекційна комісія завязала ся в тов. „Стіч“ у Львові (Ринок 10) і поручає нашій П. Т. Публиці здібних інструкторів і корепетиторів. Інтересовані можуть зголошувати ся письменно або лично (між 12—2. год. попол.). На листову відповідь належить долучити марку на 10 сот.

— Дрібні вісти. Бурмістр м. Горлиць др. Радомський зрік ся гідности бурмістрованя. — В Вінер-Найштадт помер командант військового курсу борбництва і гімнастики полковник Александер Чайковський фон Беринда. Чайковський був родом зі Львова, брав участь в максикавській виправі і визначив ся там хоробрістю. В 1866. р. повернув до Європи. Був жонатий з сестрою міністра війни Кріггамера. — Померший оноді проф. університету в Москві, Разцвотоф, записав 800.000 рублів на будову захоронки для підупавших лікарів.

— Гумористичний кутик. Батько до учителя музики: — Гарно поводити ся, нема що казати. Замість учти мою дочку, ви завертаєте єї голову.

— Так, але лише в павзах! — відповідає учитель.

— Вісти з перемискої епархії. Канонічну інституцію одержали: Антін Весоловський на Мацьковичі, Волод. Попель на Арламівську Волю, Сава Ломницький на Яворець і Лев Стеців на Бенькову Вишню. — Завідательства парохій одержали: Михайло Осідач в Млинах і Орест Сиротанський в Бандрові. — Сотрудниками назначені: Теофан Величко в Лґині, Николай Гарбовський в Оровім і Данило Бодревич (з правом управи) в Порохняку. — Від конкурсового іспиту увільнені оо.: Антін Лавровський в Одрехові і Киприян Добрянський з Лежахова. — Правительство продовжило дотацію з релігійного фонда на дальший один рік для сотрудника в Радичах.

— Товариш ілюстрований календар на 1903. рік можна набувати по 50 сот. (половина ціни) у накладчика Сеяя Горука, Львів, пл. Домбровського ч. 1. (На порто належить долучити 10 сот.)

Наука, штука, література.

— „Марильна“, вальс на фортеп'ян, композиції Аделі Смолинської, виїшов у Львові і коштує 2 К. Чистий дохід призначений на фонд рускої захоронки в Коломиї.

— Репертуар Львівської Фільгармонії. Ві вторник дня 28. жовтня „четвертий концер симфонічний“. Програма: I. I. Гроссманн: Українська увертура. 2. Моссенель: „Scenes pittoresques“. — II. Гольдмаркт: Симфонія „Сільське весіле“ (Op. 26.). — III. I. Гріп: Suita „Peer Gynt“. 2. Бетговен: Увертура „Едмонт“.

В четвер, 30. жовтня „великий концерт фільгармонійний“ при співучасті Віржинії Гуеріні, прімадонни опери „де ля Скаля“ в Медіолянї і Меця Горшовського, п'яніста. Програма: I. 1. Берліоз: Увертура „Кримський карнавал“. 2. Бетговен: Концерт C-dur в тов. орх. відиграє Мецьо Горшовський. 3. Маєрбеер: Арія з оп. „Пророк“ відспіває в тов. орх. Віржинія Гуеріні. — II. 1. Сметана: Увертура до оп. „Лібуша“. 2. Saint Saens: Арія з оп. „Самсон і Далиля“ в тов. орх. відспіває В. Гуеріні. 3. а) Шопен: Прелюдіюм, Мазурка, Ноктурн. б) Мецьо Горшовський: Татранський альбом, відиграє Мецьо Горшовський. III. 1. а) Poesiello: „Nina pazza per amore“ в) Шуманн: „Il pose“ відспіває в тов. орх. В. Гуеріні. 2. а) Шуманн: 1) З лісних сцен. 2. Фантастичний танець. б) Лешетицький: „Жерело“ відиграє Мецьо Горшовський.

В суботу, 1. падолиста „великий концерт фільгармонійний“ при співучасті Віржинії Гуеріні і Меця Горшовського.

В неділю, 2. падолиста „популярний концерт“.

Телеграми.

Рим, 28. жовтня. Св. Отець приймав вчора руских і угорских паломників.

Відень, 28. жовтня. На нинішнім засіданю по відчитаню внесень та інтерпеляцій забрав слово

